

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Michala Bobka v právní věci žalobce: **Egeria, z. s.**, sídlem Obchodní 1324, Otrokovice, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 4. 2024, č. j. KUZL 36406/2024, o nesouhlasu Krajského soudu v Ostravě s postoupením věci,

t a k t o :

K projednání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 38 A 2/2024 je **příslušný** Krajský soud v Ostravě.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal dne 29. 5. 2024 u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) žalobu proti rozhodnutí žalovaného označenému v záhlaví, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Holešov (dále jen „vodoprávní úřad“) ze dne 29. 9. 2023, č. j. HOL-23452/2023/ŽP/Ve, jímž došlo k povolení stavby vodního díla „Dálnice D49, stavba 4904 Hulín-Fryšták (...)“.

[2] Krajský soud v Brně usnesením ze dne 5. 6. 2024, č. j. 31 A 32/2024 - 79, postoupil věc Krajskému soudu v Ostravě, neboť jej považuje za soud místně příslušný k projednání a rozhodnutí dané věci podle § 7 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Jde o žalobu podanou proti rozhodnutí o povolení stavby dle § 1 odst. 2 písm. a) zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (dále jen „liniový zákon“). K zahájení řízení došlo již za účinnosti zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). V takovém případě by byl k projednání a rozhodnutí věci nepochybně příslušný Krajský soud v Ostravě. Ke skončení věci a podání žaloby však došlo až po 31. 12. 2023, tedy až za účinnosti zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 152/2023 Sb. (dále jen „nový stavební zákon“). Nový stavební zákon zřídil Dopravní a energetický stavební úřad (dále jen „DESÚ“), kterému svěřil (mimo jiné) působnost stavebního úřadu ve věcech vyhrazených staveb a staveb souvisejících, kam spadá i stavba vodního díla v nyní

projednávané věci. Od 1. 1. 2024 by tak dle nové právní úpravy měl o věci rozhodovat DESÚ. Podle § 330 odst. 1 a 3 věta třetí nového stavebního zákona se však řízení a postupy zahájené podle dosavadních právních předpisů dokončí podle dosavadních právních předpisů. Řízení v projednávané věci měl tudíž dokončit vodoprávní úřad.

[3] V souvislosti s přijetím nového stavebního zákona došlo také k novelizaci § 7 odst. 4 s. ř. s. tak, že ve věcech, v nichž rozhodl nebo měl v prvním stupni rozhodnout DESÚ, je k řízení příslušný Krajský soud v Ostravě. Ten pak rozhoduje o žalobách proti rozhodnutím o umístění a povolení staveb dopravní infrastruktury podle § 1 odst. 2 písm. a) nebo b) liniového zákona podaných do 31. 12. 2023 a žalobách podaných od 1. 1. 2024 ve věcech, v nichž rozhodoval nebo měl rozhodovat DESÚ. Situaci, která nastala v nynějším případě [povolení stavby ve smyslu § 1 odst. 2 písm. a) liniového zákona, o němž po 1. 1. 2024 nerozhodoval DESÚ], zákonodárce výslovně neřeší. Ačkoliv se změna právní úpravy může jevit jako změna koncepce místní příslušnosti Krajského soudu v Ostravě, podle Krajského soudu v Brně ve skutečnosti k žádné změně nedošlo, neboť rozhodovací působnost DESÚ se vztahuje na věci umístění a povolení staveb dopravní infrastruktury, u nichž i dosud byla dána místní příslušnost Krajského soudu v Ostravě, a tato působnost se navíc rozšířila. Z důvodové zprávy k zákonu č. 284/2021 Sb. pak plyne vůle zákonodárce zachovat působnost Krajského soudu v Ostravě i nadále. Není tudíž dán žádný racionální důvod, aby byly z působnosti Krajského soudu v Ostravě vyloučeny žaloby proti rozhodnutím o umístění či povolení staveb dopravní infrastruktury ve smyslu § 1 odst. 2 písm. a) liniového zákona jen proto, že řízení neskončilo a žaloba nebyla podána do 31. 12. 2023. Pojem „měl rozhodnout“ je tudíž třeba vykládat tak, že se vztahuje i na záměry, které od 1. 1. 2024 spadají do působnosti DESÚ, ale řízení o nich dokončuje stavební úřad dle dosavadních předpisů.

[4] Krajský soud v Ostravě s postoupením shora uvedené věci nesouhlasí. Proto ji předložil dle § 7 odst. 6 s. ř. s. k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu. Pokud Krajský soud v Brně sám poukázal na přechodná ustanovení zákona č. 283/2021 Sb. s tím, že ve věci správně rozhodoval vodoprávní úřad, neboť se u neskončených řízení postupuje podle dosavadních předpisů, pak nelze uvažovat, že měl ve věci rozhodnout DESÚ. Ten v daném případě nerozhodoval a ani rozhodovat neměl. Jelikož řízení o žalobě bylo zahájeno po 1. 1. 2024 a žádný zvláštní zákon nestanoví jinak (§ 7 odst. 2 s. ř. s.), je místně příslušným k projednání a rozhodnutí věci Krajský soud v Brně.

[5] Účastníci řízení se k nesouhlasu Krajského soudu v Ostravě nijak nevyjádřili.

[6] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. *[n]estanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.*

[7] Podle § 7 odst. 4 s. ř. s. dále platí, že *[v]e věcech, ve kterých rozhodl nebo měl rozhodnout v prvním stupni Dopravní a energetický stavební úřad, je k řízení příslušný Krajský soud v Ostravě. O těchto žalobách vede řízení specializovaný senát.* Podle téhož ustanovení ve znění účinném do 31. 12. 2023 platilo, že *[k] řízení o žalobě proti rozhodnutí, kterým se umísťuje nebo povoluje stavba dopravní infrastruktury podle § 1 odst. 2 písm. a) nebo b)*

pokračování

zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů, je příslušný Krajský soud v Ostravě. O těchto žalobách vede řízení specializovaný senát.

[8] V § 7 odst. 6 s. ř. s. je dále stanoveno, že *[n]ení-li soud, u něhož byl návrh podán, k jeho vyřízení místně příslušný, postoupí jej k vyřízení soudu příslušnému. Nesouhlasí-li tento soud s postoupením věci, předloží spisy k rozhodnutí o příslušnosti Nejvyššímu správnímu soudu. Rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o této otázce jsou soudy vázány.*

[9] Krajské soudy v Brně a v Ostravě se neshodnou v otázce, zda se na žaloby proti rozhodnutím o povolení stavby dle § 1 odst. 2 písm. a) nebo b) liniového zákona podané od 1. 1. 2024, tedy po nabytí účinnosti zákona č. 284/2021 Sb., ve věcech, o kterých nerozhodoval v prvním stupni DESÚ, ale stavební úřad podle dosavadních právních předpisů, vztahuje speciální místní příslušnost Krajského soudu v Ostravě, či nikoliv.

[10] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem Krajského soudu v Brně.

[11] Nelze sice přisvědčit, že pojem „měl rozhodnout“ je třeba vztáhnout i na rozhodnutí stavebních úřadů podle dosavadních právních předpisů. Pokud podle přechodných ustanovení má rozhodnout stavební úřad příslušný do té doby rozhodovat podle dosavadní právní úpravy, pak nejde o věc, kterou měl rozhodnout DESÚ. Nicméně i přes tuto dílčí neshodu má Nejvyšší správní soud stejně jako Krajský soud v Brně za to, že ve věci je dána příslušnost Krajského soudu v Ostravě.

[12] Jakkoliv striktním doslovným výkladem zákona lze dospět k závěru, že místní příslušnost Krajského soudu v Ostravě podle § 7 odst. 4 s. ř. s. nedopadá na žaloby podané od 1. 1. 2024 proti rozhodnutím, na které se ještě nevztahuje působnost DESÚ, byl by takový výklad nepřipustně formalistický, nekoncepční, v rozporu s účelem, pro který zákonodárce stanovil výlučnou příslušnost Krajského soudu v Ostravě ve věci přezkumu umístění staveb dopravní infrastruktury, a tedy v rozporu se skutečným úmyslem zákonodárce. Nejvyšší správní soud sdílí názor Krajského soudu v Brně, že není důvodu (a bylo by naopak nelogické), aby v úzké množině případů povolení a umístění záměrů staveb dopravní infrastruktury ve smyslu § 1 odst. 2 písm. a) nebo b) liniového zákona rozhodovaly krajské soudy podle obecné místní příslušnosti dle 7 odst. 2 s. ř. s. jen tehdy, když správní řízení projednal a rozhodl stavební úřad příslušný podle dosavadních právních předpisů (tedy nikoliv DESÚ) a žaloba byla podána až od 1. 1. 2024. Zatímco o žalobách ve věcech tzv. liniových staveb rozhodnutých týmiž stavebními úřady podle dosavadních předpisů, k jejichž podání došlo do 31. 12. 2023, má rozhodovat k tomu speciálně povolaný senát Krajského soudu v Ostravě. Zároveň je tento soud příslušný ve věcech týchž stavebních záměrů, o kterých však již od 1. 1. 2024 rozhodoval DESÚ. Je zřejmé, že takový záměr zákonodárce nemohl sledovat.

[13] Místní příslušnost soudu je v daném případě třeba určit kontinuálně a systematicky s ohledem na zjevný účel právní úpravy i úmysl vyjádřený zákonodárcem. Původní ustanovení § 7 odst. 4 s. ř. s. bylo do soudního řádu správního vloženo novelou č. 225/2017 Sb. s účinností od 1. 1. 2018. K účelu této úpravy se Nejvyšší správní soud již dříve vyjadřoval. Konkrétně v usnesení ze dne 13. 6. 2019, č. j. Nad 79/2019-68, uvedl,

že citované ustanovení bylo do zákona doplněno „až na základě poslaneckého pozměňovacího návrhu. Absentuje proto důvodová zpráva, ze které by bylo možno vycházet při provádění výkladu úmyslem historického zákonodárce. Lze nicméně dovodit, že úmyslem zákonodárce bylo zefektivnit, zrychlit a zkvalitnit soudní přezkum rozhodnutí v nestandardně složitých územních a stavebních řízeních ve věcech klíčových staveb dopravní infrastruktury (viz pozměňovací návrh poslance L. Oklešťka č. 5910 k návrhu zákona rozeslaného jako sněmovní tisk 927 dne 3. 10. 2016, na jehož základě došlo novelou č. 225/2017 Sb. k výše popsané změně § 7 odst. 4 s. ř. s.: „V zájmu zefektivnění, zrychlení, ale též zkvalitnění soudního přezkumu se navrhuje zavést výlučnou místní příslušnost Krajského soudu v Ostravě, který by byl jako jediný oprávněný rozhodovat o správních žalobách proti rozhodnutím o umístění a povolení ve věcech záměrů klíčových staveb dopravní infrastruktury. Na tomto soudě by byl pro řízení o tomto okruhu správních žalob zřízen specializovaný senát, popř. senáty. Toto je odůvodněno nadstandardní složitostí a komplexností řízení v těchto věcech. Krajský soud v Ostravě byl zvolen po konzultacích s některými soudci s ohledem na optimální rozložení nápadů žalob v poměru k počtu soudců.“).

[14] Jak přitom správně konstatoval Krajský soud v Brně, úmysl zachovat tuto koncepci a u zmiňovaných komplikovaných věcí ponechat rozhodování o žalobách Krajskému soudu v Ostravě vyjádřil zákonodárce v důvodové zprávě k zákonu č. 284/2021 Sb. („Specializovaný stavební úřad bude tedy povolovat především stavby, které lze dnes zahrnout a které i v budoucnu budou spadat pod režim zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací. Vzhledem k tomu, že o žalobách proti rozhodnutí, kterým byla povolena stavba podle uvedeného zákona, rozhoduje již dnes Krajský soud v Ostravě, resp. jeho specializované senáty, navrhuje se, aby tento soud byl příslušný k projednání žalob v případě, kdy v prvním stupni rozhodl nebo měl rozhodnout Specializovaný stavební úřad.“).

[15] Zákonodárce tedy rozhodování o umístění a povolení stavby dopravní infrastruktury podle § 1 odst. 2 písm. a) nebo b) liniového zákona svěřil nově speciálně zřízenému orgánu veřejné moci, tj. DESÚ. K rozhodování o žalobách v těchto věcech pak od 1. 1. 2024 opět povolal speciálně místně příslušný Krajský soud v Ostravě, který o žalobách proti takovým rozhodnutím rozhodoval také před účinností nové právní úpravy, tedy do 31. 12. 2023. Ze všeho shora uvedeného je pak zřejmé, že zákonodárce hodlal u žalob ve věcech umístění či povolení staveb dopravní infrastruktury zachovat i nadále speciální místní příslušnost Krajského soudu v Ostravě. Při změně právní úpravy pak pominul kategorii žalob proti rozhodnutím, na které se má od 1. 1. 2024 aplikovat § 7 odst. 4 s. ř. s. v novém znění, ale zároveň v prvním stupni ještě nerozhodoval DESÚ, ale stavební úřad podle dosavadních právních předpisů. Formalisticky tak lze dospět k závěru zastávanému Krajským soudem v Ostravě, že o těchto žalobách není tento krajský soud povolán rozhodovat, neboť na ně od 1. 1. 2024 nedopadá § 7 odst. 4 s. ř. s. Vynětí této množiny žalob na přechodné období z působnosti Krajského soudu v Ostravě by však představovalo nesystémové řešení bez racionálního opodstatnění, které je zjevně v rozporu s účelem výlučné místní příslušnosti Krajského soudu v Ostravě a úmyslem zákonodárce.

[16] Zachování kontinuity rozhodování speciálního senátu Krajského soudu v Ostravě o žalobách proti rozhodnutím týkajícím se umístění či povolení staveb ve smyslu § 1 odst. 2

pokračování

písm. a) nebo b) liniového zákona je v souladu s úmyslem zákonodárce nastíněným výše. Bylo by nekoncepční, aby pouze v mezidobí neprováděl přezkum rozhodnutí vydaných v územním nebo stavebním řízení ve věcech klíčových staveb dopravní infrastruktury specializovaný senát Krajského soudu v Ostravě. Tím by byl popřen zamýšlený účinek zakotvení speciální místní příslušnosti – tedy zefektivnění, zrychlení a zkvalitnění soudního přezkumu vybraných rozhodnutí ve věcech klíčové dopravní infrastruktury. Obdobně Nejvyšší správní soud také v případě incidenčního přezkumu opatření obecné povahy upřednostnil speciální místní příslušnost Krajského soudu v Ostravě s důrazem na účel jejího zakotvení (srov. usnesení ze dne 18. 11. 2022, č. j. Nad 159/2022-137).

[17] S ohledem na výše uvedené proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že soudem místně příslušným k projednání a rozhodnutí věci původně vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 31 A 32/2024, nyní vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 38 A 2/2024, je právě Krajský soud v Ostravě. Rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o otázce místní příslušnosti jsou soudy vázány (§ 7 odst. 6 věta třetí s. ř. s.).

[18] Pro úplnost se Nejvyšší správní soud vyjádří také k poukazu Krajského soudu v Ostravě na obsah podané žaloby. Krajský soud v Ostravě ve svém nesouhlasu upozornil, že Krajský soud v Brně mu postoupil žalobu pouze v části týkající se rozhodnutí ze dne 17. 4. 2024, č. j. KUZL 36406/2024. Podle petitu však žaloba míří také proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 3. 2024, č. j. KUZL 26325/2024. K dotazu Nejvyššího správního soudu na osud této části žaloby pak Krajský soud v Brně sdělil, že samostatnou žalobu proti rozhodnutí ze dne 14. 3. 2024 již dříve odmítl pro opožděnost usnesením ze dne 23. 5. 2024, č. j. 62 A 35/2024 - 48. Na to žalobce v nyní podané žalobě sám poukazuje, a proto formulaci petitu vyhodnotil soud jako zjevnou chybu v psaní a nyní podaný návrh s ohledem na jeho označení a obsah považuje materiálně za žalobu mířící jen proti rozhodnutí ze dne 17. 4. 2024. Nejvyšší správní soud k tomu v souladu s Krajským soudem v Brně uvádí, že je na Krajském soudu v Ostravě, aby jako soud příslušný k projednání a rozhodnutí věci posoudil, proti jakému rozhodnutí žaloba směřuje, případně odstranil její vady postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., pokud podle něj není zřejmé, zda žaloba míří proti jednomu, nebo dvěma rozhodnutím žalovaného, nebo aby s návrhem na zrušení rozhodnutí ze dne 14. 3. 2024 naložil zákonem předpokládaným způsobem.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. srpna 2024

Ivo Pospíšil
předseda senátu